

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันวิวัฒนาการในค่านหลักการหรือมาตรฐานทางการบัญชีได้ดำเนินไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยยึดถือความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ ในประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเดียวกัน มักจะมีระบบบัญชีหรือมาตรฐานทางบัญชีในหลักการใหญ่ที่คล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็ในรายละเอียดปลีกย่อย เช่น บทบัญญัติทางกฎหมายซึ่งย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และความจำเป็น

ในต่างประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการบัญชี ได้เล็งเห็นความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นในการเสนองบการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน และความจำเป็นที่ควรมีมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับผู้เสนองบการเงินของธุรกิจแต่ละประเภทของปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม ประเทศดังกล่าว เป็นคนว่าประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ในประเทศทั้งสองได้เสนอหลักการหรือแนวความคิดใหม่ ๆ ทางบัญชี เพื่อยกระดับมาตรฐานทางบัญชีให้สูงขึ้นต่อสมาชิก เพื่อให้ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงแก้ไข หลักการหรือมาตรฐานที่มีอยู่เดิมแล้วเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความเจริญของธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป หลักการหรือแนวความคิดที่สมาคมวิชาชีพในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเสนอออกมา มีความสำคัญและได้รับความสนใจอย่างมากในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่เพียงแต่ได้รับความสนใจจากสมาชิกของสมาคมเองเท่านั้น

สำหรับประเทศไทยเพิ่งเริ่มต้นตัวต่อการนำหลักการหรือแนวความคิดของบัญชีตามมาตรฐานสากลมาใช้โดยนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมในประเทศไทย ส่วนใหญ่ได้ยึดถือตามหลักการหรือแนวความคิดของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับผู้ทำบัญชีและผู้เสนองบ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

ความรับผิดชอบต่องสังคม สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยก็ได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่คงมีหลักการหรือมาตรฐานขั้นต่ำในการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินโดยเฉพาอย่างยิ่งการเปิดเผยข้อมูลค่านโยบายการบัญชี ซึ่งขณะนี้ยังอยู่ระหว่างการศึกษารายละเอียดเพื่อส่งเสริมให้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

การเปิดเผยนโยบายการบัญชีในงบการเงิน เป็นแนวความคิดหรือมาตรฐานที่สำคัญในอันที่จะทำให้ผู้เสนองบการเงินมีความรับผิดชอบต่องสังคมมากขึ้น เพราะนโยบายการบัญชีมีส่วนอย่างสำคัญต่อการกำหนดฐานะการเงิน การเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการ เช่น หลักเกณฑ์ในการทำงบการเงินรวม หลักเกณฑ์ในการวัดค่าของทรัพย์สินประเภทสำคัญ ๆ และการรับรู้การเกิดขึ้นของรายได้ เป็นต้น งบการเงินมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับการตัดสินใจทางการเงิน และทางเศรษฐกิจ หากงบการเงินไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ ผู้ใช้งบการเงินก็ไม่อาจไขเคลือบพันใจที่คิดได้ เนื่องจากวิธีการทางบัญชีมีมากกว่าหนึ่งวิธี ซึ่งล้วนแต่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่ยอมรับทั่วไป ดังนั้นเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้เข้าใจอย่างชัดเจนถึงฐานะการเงิน การเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

ปัจจุบันประเทศไทย นอกจากจะขาดมาตรฐานหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเปิดเผยนโยบายการบัญชีในงบการเงินแล้ว ยังกล่าวได้ว่า ธุรกิจส่วนใหญ่ไม่พยายามที่จะเปิดเผยข่าวสารใด ๆ เกี่ยวกับนโยบายการบัญชีเลย เพราะส่วนใหญ่ไม่เชื่อถึงงบการเงินอยู่แล้ว และไม่มีกฎข้อบังคับให้เปิดเผย การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอ ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ในการเปิดเผยนโยบายการบัญชี และเพื่อเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญ และทำการศึกษาวิจัยเพื่อยกกระทบมาตรฐานของวิชาชีพให้สูงขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาคั้งนี้ไ้รวมแนวความคิด ข้อคิดเห็น ข้อบังคับและ
 แสดงการณ์ของนักบัญชีและสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศอังกฤษและ
 สหรัฐอเมริกาซึ่งต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ มุ่งให้มีการเปิดเผยนโยบายการบัญชีที่
 กิจการใช้อยู่ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจฐานะการเงิน การเปลี่ยนแปลงฐานะ
 การเงินและผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ในประเทศอังกฤษสถาบันดังกล่าวได้แก่
 The Institute of Chartered Accountants in England and Wales เป็น
 สถาบันที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการวางหลักการบัญชีในประเทศอังกฤษ ส่วนในประเทศ
 สหรัฐอเมริกาสถาบันดังกล่าวได้แก่ The American Institute of Certified
 Public Accountants (AICPA) ซึ่งได้มอบอำนาจให้คณะกรรมการหลักบัญชี (Ac-
 counting Principle Board) ประกาศความเห็นออกมาในรูป APB Opinion
 ความเห็นนี้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นหลักบัญชีที่สำคัญยิ่งและคณะกรรมการหลักบัญชียังได้ประกาศ
 คำแถลงการณ์ออกมาในรูป APB Statement เป็นคำอธิบายและตีความปัญหาทางบัญชี
 ที่คณะกรรมการหลักบัญชียังไม่ได้ลงความเห็น ทางด้าน Financial Accounting
 Standard Board (FASB) เป็นคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานงบการเงิน ซึ่งมีหน้าที่
 ในการกำหนดมาตรฐานงบการเงินและการรายงานและได้ออกแถลงการณ์มาในรูปของ
 Statement of Accounting Standards นอกจากนี้ยังมีสถาบัน Securities
 and Exchange Commission (SEC) ซึ่งเป็นสถาบันของรัฐบาลที่มีบทบาทอย่างสำคัญ
 ในการกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนเพื่อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยข้อมูลในงบ
 การเงินตามที่ SEC กำหนด โดยมุ่งประโยชน์ของผู้ลงทุนเป็นสำคัญ สำหรับในประเทศไทย
 ไทยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่าง
 สำคัญในการกำหนดแนวความคิดทางบัญชีและมาตรฐานขั้นต่ำที่ผู้เสนองบการเงินพึงยึดถือ
 เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

หากผู้เสนองบการเงินมีมาตรฐานขั้นต่ำในการเปิดเผยนโยบายการบัญชีแล้ว ก็เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย กล่าวคือ หน่วยธุรกิจเองเกิดความสะดวก เพราะมีรูปแบบเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ส่วนผู้ใช้งบการเงินก็ไม่สับสน สะดวกและง่ายต่อการพิจารณา และเปรียบเทียบ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ เพราะงบการเงินของกิจการมีแนวปฏิบัติที่เหมือนกัน นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการพัฒนาตลาดหุ้นในปัจจุบัน ก็จะได้รับประโยชน์ด้วย เพราะการมีรูปแบบที่แน่นอนทำให้ง่ายต่อการเปรียบเทียบและตัดสินใจสำหรับผู้ที่จะลงทุน เป็นผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศชาติ เจริญยิ่งขึ้น

วิธีการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนที่ทำการวิจัยครั้งนี้ จะเริ่มศึกษาจากข้อคิดเห็น ข้อบังคับและแถลงการณ์ของนักบัญชีและสมาคมวิชาชีพของต่างประเทศและของประเทศไทย เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยนโยบายการบัญชีในงบการเงิน จากนั้นจะได้ศึกษาแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยนโยบายการบัญชีในงบการเงินในปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาข้อบังคับและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน หลังจากที่ได้ประเมินแนวความเห็นและข้อมูลอื่น ๆ แล้ว จึงเสนอรูปแบบเกี่ยวกับการเปิดเผยนโยบายการบัญชีที่คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่าย